

Allan Sekula ve 'Balık Hikayesi'

Allan Sekula and the 'Fish Story'

Murat Germen

Allan Sekula'nın "Dismal Science: Part 1. Middle Passage. Panorama. Mid-Atlantic. Kasım 1993" adlı eseri, yolda olmanın verdiği özgürlük hissi ile kapitalizmin güç ve kontrol sevdası arasında gidip gelen bir ruh halini aktarmak ister gibidir.

Part 1. Middle Passage. Panorama. Mid-Atlantic. November 1993' seems like it is trying to convey a mood alternating between the feeling of freedom given by being on the road and passion of power and control found in capitalism.

Bazı eserler ilk görüntüte insanı aniden etkilerler ve hafızaya çaklı kalırlar, unutmazsınız. Son zamanlardaki görüntü bolluğu hesaba katarsak, hafızalarda çaklı kalabilen imgelerin içeriksel ve/veya estetik düzlemlerde başarılı olduklarını varsayılabılır. Allan Sekula'nın "Dismal Science: Part 1. Middle Passage. Panorama. Mid-Atlantic, Kasım 1993" adlı eseri benim için böyle bir eser. Sanatçının 1988 ve 1994 yılları arasında New York, New Jersey, Rotterdam, Los Angeles, Hong Kong, Seul, Barselona, Gdańsk, Glasgow, Londra, Newcastle-upon-Tyne, Pusan, San Diego, Ulsan, Veracruz, Vigo ve Varşova gibi kentlerin endüstriyel limanlarında gerçekleştiği "Fish Story" başlıklı çalışma ve araştırma; bu kentlerin tarihî, sosyopolitik, estetik ve edebî bağlantılarını küresel ölçekte keşfetmek üzere düşünülmüş.

Çalışma kapsamındaki büyük sergiye dahil edilen bu fotoğrafın, benim bu derece ilgimi çekmesinin iki nedeni olduğunu sanıyorum. Birincisi İstanbul Modern'de 2010 yılında açtığım "Yol" adlı sergi (ki yazının sonuna doğru kavram metninden alıntı yapacağım), diğeri ise şu an artık mevcut olmayan Garanti Galeri'de 2005 yılında açtığım "İkon olarak endüstri: Endüstriyel estetik" adlı sergi. Bu sergi için Harem'deki limana girmiş, orada fotoğraf çekmiş, konteyner yığınlarının ve yükleme kolaylığı için aralarında bırakılan boşlukların oluşturduğu kent suretinden çok hoşlanmıştır. Burada çektiğim fotoğrafları en kısa zamanda sergilemeyi planlamakla birlikte, halen bir esere dönüştürmiş değişim fakat herhangi bir yerde konteyner gördüğümde bu kendine has dünyaya ilişkin heyecanım depresiyor. Sekula'nın bu eserini gördüğümde heyecan duymamın ve belleğime unutmamacasına yerleştirmemin önemli nedenlerinden birisi bu olmalı. Fotoğrafa tekrar bakıyorum: Açık deniz ortasında seyreden bir gemi söz konusu ve konteynerler hiç de karada durdukları gibi "yerleşik, sağlam" durmuyorlar, hatta gayet "emanet" bir halleri var. İlerideki bulutlar güclü

Some works influence you immediately at first sight and stay imprinted on your memory, you cannot forget about them. Taking the recent abundance of images into account, we can reckon the images leaving an indelible imprint on memories as successful ones in terms of content and/or aesthetics. In my opinion, Allan Sekula's work "Dismal Science: Part 1. Middle Passage. Panorama. Mid-Atlantic. November 1993" is such a work for me. The work and survey titled "Fish Story" conducted by the artist between 1988 and 1994 in the industrial harbors of cities such as New York, New Jersey, Rotterdam, Los Angeles, Hong Kong, Seoul, Barcelona, Gdańsk, Glasgow, London, Newcastle-upon-Tyne, Pusan, San Diego, Ulsan, Veracruz, Vigo and Warsaw aims discovering the historical, socio-political, aesthetical and literary connections among these cities on a global scale.

This photo which has been involved in the big exhibition as part of the work has considerably took my attention. I assume that there are two reasons behind this. One of them is the exhibition of mine titled "Road", held at İstanbul Modern in 2010 (I am going to include a citation from the conceptual text of the exhibition towards the end of this article), and the other one is my exhibition titled "Industry as an icon: Industrial aesthetics" held at Garanti Gallery, which does not exist any more, in 2005. I went into the harbor in Harem for this exhibition, took photos; I liked the city appearance created by the bulks of containers and the aisles left for the ease of loading. While planning to display those photos as soon as possible, I haven't been able to turn them into a work yet. Yet, whenever I encounter a container somewhere, my enthusiasm towards this sui generis world is triggered. This must have been one of the reasons why I feel excited when I see this work of Sekula and make it imprinted on my mind.

Dismal Science: Part 1. Middle Passage. Panorama.
Mid-Atlantic, Kasım / November 1993, From the series, Fish Story serisinden

bir fırtınanın haberini veriyor gibiler ve bunun yarattığı bir tedirginlik söz konusu. "Gemi yüksek dalgalarla karşılaşırsa konteynerler düşer mi, onun da ötesinde gemi batır mı?" gibi olası soruların yarattığı bir tekinsizlik hissi var. Bu safhada Sekula'nın bu çalışma ile ne gibi bir kavramsal çerçeveyi çizdiğiini anlamaya çalışmakta fayda var. Çeşitli malların, paranın, bilginin ve gücün küresel değişimini ve hareketi kapsamında, Sekula; panoramik deniz manzaraları, denizcilik cihaz ve taşıtlarının yakın plan görüntülerleri, kargo konteynerleri, ambarlar, yelkenciler ve tersane işçilerini kaydetmiş. Gelişmiş kapitalist dünyanın coğrafyalarında süregelen seyahatlerde çekilmiş bu fotoğrafa bakarken "gemi batarsa kapitalizm de batır mı?" gibi eleştirel bir soru geliyor kulağıma derinlerden.

Öte yandan, Sekula'nın olağana bir güzellikleme yapmayı amaçladığı da söylenebilir. Küresel ekonominin işleyiş süreci içinde bu yolculuklar rutin sayılan gündelik olaylarken; sanatçının bunu bize aktarım biçim, bağlam ve herkese nasip olmayacak kişisel tanıklığı bunu özel, biricik bir olay haline getirmeye yetiyor. Olağana güzellikleme şahsen çok ilgi duyduğum

I'm looking at the photo once more: A boat cruising in the open sea and the containers are not looking "settled and sturdy" as they looked on the land at all; instead, they look rather "escrowed". The clouds we see beyond are seemingly messengers of a powerful storm and there is tension in the air caused by the upcoming storm. There is a feeling of uncanny caused by the questions such as "If the boat runs into extreme waves, will the containers fall or which is worse, will the boat sink down?" At this stage, it would be beneficial to make an effort to understand what kind of a conceptual framework Sekula constructs through this work. In the scope of the global exchange and movement of various goods, money, knowledge and power, Sekula recorded panoramic sea views, close shots of marine devices and vessels, cargo containers, warehouses, sailors and dockers. While looking at this photo which was taken during ongoing cruises in the geography of developed capitalist world, a critical question such as "Will capitalism also sink down when the boat sinks down?" comes to my mind from afar.

bir yönlenme, bu yüzden sanatçı beyanımın belli bir bölümünü bu tavır oluşturuyor. Olağana odaklısanız, onun alışgelenmiş algısını değiştirmek yeni bir idrak önermek bu tavrın merkezine oturuyor. Buradan tekrar endüstriye atlamak gerekirse, sanayi yapılarında bulacağımız ve anonim bir boyut taşıyan kendine has makine estetiğinin de Sekula'nın ilgisini çektiğini düşünüyorum. Benzer mecralarda dolanın konstruktivist anlayışa bağlı ise Lawrence Rinder çok isabetli bir şekilde kuruyor: "Hem stilistik hem de tematik olarak Sekula'nın işlerinde; Sergey Eisenstein'in, Rus Devrimi esnasında bahriyedeki ayaklanmayı konu edindiği 1925 tarihli klasiği 'Potemkin Zırhlısı' filmindeki öyküsel ve şiirsel görselliliğin yansımmasını görmek olası."

Sanatçının kendisi ise işlerine dair şu sözleri sarf ediyor: "... Gilles Deleuze; Amerikalı yazar Herman Melville'in Moby Dick adlı romanında tasvir ettiği anlamda bir 'gemî'nin; düzen ve düzensizliğin, kontrol ve kaosun buluşma noktası olduğunu öne sürer. Sistemsel olarak bakıldığından, gemi bir düzen, bir kap numunesidir. Görüngübilimsel boyuttu ise gemi bir labirent, ürkütücü bir cinnet vesilesi, klostrofobi, körlük ve boğulmadır. İlk tahayül kaptanındır, sonraki de mürettebatın. Ancak kaptan da bir insandır ve kendisi kaosa sürüklenemeye meyilliken, mürettebat da ayaklanarak müstereken özerk bir yapıya yükselme eğilimi içinde olabilir. O halde, gemi hem kendi içine kapanmış mekânsız bir heterotopik uzam, hem de aynı zamanda denizin sonsuzluğuna teslim olmuş rekabetçi bir güç aracı, bir savaş makinesidir."

1970'lardan bu yana Sekula, belgeci fotoğrafın herhangi bir ideolojik ithaf olmadan gerçekî yansıtıyor olduğu iddialarına en çok karşı çıkanlardan birisi oldu. Post-strukturalist ve post-modernist teorilerin etkisini göz arı etmeyen fotoğrafçı, belgeci fotoğrafın mucizevi gerçeklik vaadini, "naif görenekçilik" olarak adlandırdı. Fotoğrafın özündeki anlamın ancak çeşitli sunum ve kullanım bağlamları çerçevesinde değerlendirilebileceğini öne sürdürdü. Gerçekçiliği geçersiz bir yaklaşım olarak gördü.

On the other hand, it could be inferred that Sekula aimed at praising "the ordinary". While these journeys are daily incidents considered routine within the proceeding process of the global economy; the way that the artist conveys this to us, the context, and his personal witnessing turns it into a special, unique incident. Praising the ordinary is a tendency in which I'm personally quite interested; that's why a particular part of my artistic manifestation is made up of this attitude. Offering a new comprehension by focusing on the ordinary and changing its usual perception is at the centre of this attitude. If it is necessary to jump to industry again, I think Sekula is interested in the partially anonymous and sui generis machine aesthetics that we can find in the industrial structures. Lawrence Rinder quite incisively links it to the constructivist understanding which wander around similar media: "In Sekula's works, it's possible to see both stylistically and thematically the reflection of narrative and poetic visuality found in the 1925 production classic movie "Battleship Potemkin" by Sergey Eisenstein, which tells the story of the riot in the navy during the Russian Revolution."

The artist mentions his works as follows: "... Gilles Deleuze puts forward that a 'boat' in the sense described by American author Herman Melville in Moby Dick is a meeting point of order and disorder, control and chaos. Examining systematically, boat is a sample of order, a container. However, considering phenomenologically, boat is a labyrinth, a creepy reason for amok, claustrophobia, blindness and drowning. Former imagination is the one of the captain, the later is the one of the crew. However, the captain is also a human being and while he tends to be dragged into the chaos, the crew might also be in a predisposition towards rising up to a jointly autonomous structure by staging a revolt. This being the case, the boat is both a heterotypical space without location, retired into its own shell and a competitive means of power, a war machine which surrendered in to the infinity of the sea."

Sekula has been one of the people who opposed to the claims that documentarist photography reflects reality without any ideological

Still from The Forgotten Space, 2010
A film essay by Allan Sekula & Noël Burch

Çağdaş fotoğrafa yön veren mihenk taşlarından birisi olarak değerlendirebileceğimiz Allan Sekula'nın "Dismal Science: Part 1. Middle Passage. Panorama. Mid-Atlantic. Kasım 1993" adlı eseri şüphesiz ki turistik bir yolculuğu belgelemez. Yolda olmanın verdiği özgürlük hissi ile kapitalizmin güç ve kontrol sevdası arasında gidip gelen bir ruh halini aktarmak ister gibidir. Yazıyı bitirirken, "Yol" sergisi konsept metninden alıntı yaparak süreci daha olumlu bir yere taşımak istiyorum: "Şimdije kadarki yaşamımda beni en çok rahatsız eden konularдан biri; insanların her daim mevcut konumunu, yaşam biçimini, politik görüşünü, ait olduğu çeşitli grupları bir makam ve tahakküm aracı olarak kullanması oldu. Azınlık konumunda olanların bile, haklı bir mücadele sonrasında gücü ellerine geçirdiklerinde, mağrur ve bağımsız azınlıklar olarak kalmayı tercih etmek yerine, ellerindeki güçle yetinmeye çögünlük olmayı arzuladıklarını gördüm sıklıkla; insanların sistemleri yıkmak istemelerinin tek nedeninin kendi sistemlerini inşa etmek olduğunu gördüm hayal kırıklığı ile. Bağımsız kalmayı tercih eden bireylerin ise asılıkla, aksılıkla, dik başılılıkla suçlandılarını tecrübe ettim. Yolda olmak beni büyütken, sıkıntidan, cendereden, sınıflandırmadan kurtarırr; bağımsız hissetmenin en etkin, heyecan verici, keyifli, devingen yoludur yolda olmak..."

Yol bize bulmayı öğretir ya da bulduğumuzu sandığımızdan kurtulabilmeyi. Yola çıkmadıkça bulma, kurtulma şansımız daha az olur; hayatı değiştirebilecek rastlantılar ancak yoldayken karşımıza çıkar. Yoldayken bulduklarınıza yola çıkmadan önce yapılan planlar değişebilir, bu yüzden de yol aslında yürüken olur. Yolunu gözlediğiniz çıkar yolu keşfetmenin yollarından biri yola çıkmaktır..."

Kaynaklar:

- Allan Sekula, "War Without Bodies," Artforum, Kasım 1991, s. 107.
- Hilda van Gelder ve diğer, "A Debate on Critical Realism Today", 2006, s. 125.
- <https://smmoa.org/programs-and-exhibitions/allan-sekula-fish-story/>
- <http://www.wdw.nl/event/allan-sekula-fish-story/>
- <http://www.tate.org.uk/research/publications/tate-papers/production-view-allan-sekulash-fish-story-and-thawing-postmodernism>

attribution. Not ignoring the influence of the post-structuralist and post-modernist theories, the photographer renamed the miraculous promise of reality by the documentalist photography as "naïve conventionalism". He suggested that the essential meaning of the photography can only be evaluated within the frameworks of various presentation and utilisation contexts. He considered realism an invalid approach.

Who can be considered one of the benchmarks of contemporary photography, Allan Sekula's work titled "Dismal Science: Part 1. Middle Passage. Panorama. Mid-Atlantic. November 1993" does not provide evidence for a touristical journey, undoubtedly. It seems like it is trying to convey a mood alternating between the feeling of freedom given by being on the road and passion of power and control found in capitalism. While ending my article, I would like to carry the process into a more positive status by quoting a passage from the conceptual text of the show "Road": "One of the issues that has most disturbed me in my life so far is people's always using their status, life style, political opinion and the various groups they belong to as a means of position and domination. I've often seen that even the ones in the position of minority, gaining power after a rightful struggle, long for being majority instead of settling for the power in their hands and preferring to stay as independent minorities. I've been disappointed upon seeing that the reason behind people's wish to demolish the system is to build up their own system. I've experienced that people preferring to stay independent have been accused of being rebellious, ill-tempered and stubborn. Being on the road sets me free from this burden, boredom, pressure, classification; being on the road is the most active, exciting, jolly, dynamic way of feeling independent..."

The road teaches us either to find or to get rid of the ones we think we have found. We have a slighter chance of finding or getting rid of unless we take the road; we come across coincidences that will change our lives only on the road. The plans we make before taking the road can change upon the ones we find on the road; that's why the road comes into being while we're walking on it. One of the ways of discovering the 'way out' you've been waiting for is taking the road..."

References:

- Allan Sekula, "War Without Bodies," Artforum, November 1991, page 107.
- Hilda van Gelder etc., "A Debate on Critical Realism Today", 2006, page 125.
- <https://smmoa.org/programs-and-exhibitions/allan-sekula-fish-story/>
- <http://www.wdw.nl/event/allan-sekula-fish-story/>
- <http://www.tate.org.uk/research/publications/tate-papers/production-view-allan-sekulash-fish-story-and-thawing-postmodernism>